



Rembrandt van Rijn (1606-1669) is een Nederlandse kunstschilder, etsen en tekenaar uit de Gouden Eeuw. Hij wordt gezien als één van de meest succesvolle schilders ooit. Zijn bekendste schilderijen zijn De Nachtwacht, De Staalmeesters, Jan Six, De anatomische les van Dr. Nicolaes Tulp en Het Joodse bruidje.

Rembrandt Harmensz. van Rijn werd in 1606 geboren in Leiden als negende kind van Harmen Gerritz van Rijn en Neeltgen Willemsdr. van Zuytbrouck. Zijn vader was molenaar, iets dat in die tijd wel goed verdiende. Rembrandt ging kort naar de Latijnse school en werd ingeschreven op de universiteit van Leiden, maar koos ervoor om kunstschilder te worden. Drie jaar kreeg hij les van schilder Jacob van Swanenburg. Zowel Van Swanenburg als zijn latere docent Pieter Lastman waren erg geïnspireerd door de Italiaanse kunst. Hierdoor zijn in de werken van Rembrandt veel Italiaanse invloeden terug te vinden, hoewel de kunstenaar zelf nooit in Italië was. Vooral Michelangelo Caravaggio had veel invloed op het werk van Rembrandt.

In de Nederlandse Gouden Eeuw was er veel vraag naar schilderijen en viel er een goede boterham mee te verdienen. Behalve Rembrandt waren er in deze eeuw nog een aantal beroemde schilders actief, zoals Gerard Dou, Jan Steen, Pieter de Hooch en Johannes Vermeer.

Rembrandts Leidse periode (1625-1631)

Nadat Rembrandt korte tijd in Amsterdam had gewerkt, opende hij samen met zijn vriend Jan Lievens in Leiden een galerie. In 1627 nam hij bovendien voor het eerst leerlingen aan, waaronder de eerder genoemde Gerard Dou. Rembrandt werd steeds beroemder. In 1630 verkocht hij zijn eerste etsen en in 1631 kreeg hij verschillende opdrachten van onder meer de beroemde arts Nicolaes Tulp, die hij in 1632 schilderde op De anatomische les van Dr. Nicolaes Tulp, Rembrandts eerste groepsportret.

Rembrandt schilderde vooral veel Bijbelse verhalen en portretten waarbij hij de emotie goed tot uitdrukking kon laten komen en niets mooier maakte dan het was. Kunsthistoricus en voormalige directeur van de Britse National Gallery in London Michael Levey noemt Rembrandt de grootmeester van het naturalisme: "Zijn voorkeur ging vooral uit naar wat hij zelf had ondervonden en meegemaakt. Elk onderwerp oordeelde hij geschikt om er een schilderij van te maken. In dat opzicht was hij de wegbereider voor de moderne schilderkunst."

Kunsthistoricus Ernst Gombrich (1909-2001) vertelt in zijn bekende boek Eeuwige schoonheid over Rembrandts talent voor het schilderen van emoties: "Rembrandts scherp en vast oog schijnt recht in

het menselijk hart te zien (...) Evenals Shakespeare schijnt hij in staat te zijn geweest zich in alle typen van mensen in te leven en aan te voelen hoe zij zich in een gegeven situatie zouden gedragen. Het is een gave, die Rembrandts illustratie van de Bijbelse verhalen zo verschillende maakt van alle voorgaande.”

Familieleven van Rembrandt van Rijn

In 1634 trouwde Rembrandt met Saskia van Uylenburgh, een Friezin uit een goede familie. Het stel kreeg drie kinderen die kort na de geboorte overleden. In 1641 werd echter een zoon geboren die wel ouder zou worden, Titus. Een paar maanden na zijn geboorte overleed Saskia. Zij liet een flinke erfenis achter die echter zou vervallen als Rembrandt opnieuw trouwde. In deze jaren (1640-1642) schilderde Rembrandt de Nachtwacht, die destijds Het korporaalschap van Frans Banning Cocq en luitenant Willem Ruytenburgh maakt zich gereed heette.

Na de dood van Saskia nam Rembrandt een verzorgster in dienst, Geertje Dircks, met wie hij een affaire kreeg. Na een aantal jaren ontstonden er problemen in de relatie. Uiteindelijk liep de ruzie zo hoog op dat Rembrandt Geertje liet opnemen. In die tijd produceerde hij bijna geen schilderijen. Een van de redenen waardoor de relatie met Geertje spaak liep, is dat Rembrandt een nieuwe geliefde had, Hendrickje Stoffels. Ook met haar trouwde Rembrandt vanwege de erfenis van zijn eerste vrouw niet, tot ongenoegen van de kerk. Wel kreeg hij een dochter bij Hendrickje Stoffels, Cornelia.

Rond die tijd ging Rembrandt failliet, omdat hij zijn leningen niet meer terug kon betalen. Hoewel Rembrandt vrij goed verdiende, had hij vaak schulden, doordat hij heel veel geld uitgaf. Zo kocht hij zelf ook graag kunst en dure kleren die hij gebruikte voor zijn schilderijen. Na zijn faillissement werden Hendrickje en Titus eigenaar van de schilder- en kunsthandel, zodat Rembrandt zonder problemen kon blijven schilderen. In 1662 schilderde Rembrandt een ander meesterwerk: De Staalmeesters.

Zelfportretten

Geen schilder uit deze tijd maakte zoveel zelfportretten als Rembrandt. Door die portretten zie je ook heel duidelijk de ontwikkeling in zijn schilderstijl. Michael Levey schreef daar over: “Zijn visie op zichzelf verdiepte zich steeds meer, werd subtieler en vrijer, terwijl ook zijn techniek steeds gedurfter werd.”

Toen hij in 1669 overleed, had Rembrandt alleen een aantal schilderijen, wat linnengoed, een stoel, een bed, een tafel en een spiegel. Geen grote nalatenschap dus. Zijn artistieke nalatenschap is echter enorm. Niet alleen liet hij tegen de 350 schilderijen na, hij had ook meer dan veertig leerlingen opgeleid waarvan een aantal zeer bekend werden zoals Govert Flinck, Gerard Dou, Ferdinand Bol en Carel Fabritius.

Rembrandt is nog steeds erg populair. De Nachtwacht in het Rijksmuseum trekt jaarlijks veel bezoekers en recent kocht de Nederlandse staat samen met Frankrijk nog de huwelijksportretten van Maerten Soolmans en Oopjen Coppit.

Bron: korte biografie Rembrandt van website Historiek en voor deze opdracht bewerkt door Hanneke Tuithof